

ساختمان‌هایی با شناسنامه زیست محیطی

با پیشرفت و توسعه دانش بشری داشتن هویت برای تمام اجزای زندگی بشر ضروری است؛ هویتی که مختصات هر اجزا را نسبت به سازگاری یا عدم‌سازگاری آن با وضعیت جامعه بشری مشخص کند...

با پیشرفت و توسعه دانش بشری داشتن هویت برای تمام اجزای زندگی بشر ضروری است؛ هویتی که مختصات هر اجزا را نسبت به سازگاری یا عدم‌سازگاری آن با وضعیت جامعه بشری مشخص کند، از این‌رو کارشناسان و متخصصان به فکر ایجاد هویت برای ساختمان‌هایی افتاده‌اند که با اعمال مدیریت محیط زیستی و رعایت مشخصات سازگار با محیط زیست باعث حداقل هدر رفت انرژی و منابع شوند و دارای شناسنامه سبز باشند.

به این ترتیب ساختمان‌های نسل‌های آینده با داشتن شناسنامه زیست محیطی یک سر و گردن از سازه‌های سال‌های گذشته خود بالاترند و خود را با برنامه‌های توسعه پایدار جوامع بشری وفق داده‌اند و دیگر اثری از ساختمان‌هایی که منابع انرژی را بی حساب و کتاب می‌بلعند، دیده نمی‌شود.

مدیریت محیط زیستی در بخش ساختمان می‌تواند با ابزارهای مدیریتی نوین، فرآیندهای نظارت، جمع‌آوری و پردازش اطلاعات وضعیت مصرف انرژی را بهبود بخشد. به طوری که مدیران محیط زیستی همواره با مسائل در حال رشدی روبه‌رو هستند و به این دلیل نیاز به امکانات کمکی بیشتری مانند شناسنامه انرژی دارند.

مهندس محمدباقر ارمغان، کارشناس ارشد معماری دانشگاه اشتوتگارت آلمان و عضو سازمان نظام مهندسی ساختمان ایران در این باره می‌گوید: دنیای امروز بدون حفظ محیط زیست معنی ندارد و به سمتی پیش می‌رود که مدیران محیط‌زیستی باید هر چه بیشتر از روش‌های تصمیم‌گیری سنتی دور شده و به روش پیش‌بینانه نزدیک‌تر شوند. درحالی که کشور ایران از منابع سرشار انرژی برخوردار است، ولی مصرف بی‌رویه انرژی و عدم مدیریت صحیح موجب خسارات محیط زیستی آشکار و پنهانی در این عرصه شده که موجب نگرانی متولیان و دانش پژوهان شده است.

وی می‌افزاید: بر این اساس به‌کارگیری دانش و پژوهش در بخش ساختمان از طریق دیدگاه هم‌اندیشی سبز و از طریق به‌کارگیری شناسنامه انرژی برای هر واحد مسکونی بهترین ایده است. عرضه نمونه به روز و کارآمد شناسنامه انرژی و به‌کارگیری عناصر مختلف هشتگانه عایقکاری حرارتی پوسته خارجی ساختمان، مواد و مصالح مورد استفاده برای این عایقکاری، پنجره‌ها، درزگیری و جزئیات اجرایی مانند عایقکاری دیوارها، عایقکاری سقف‌ها، عایقکاری کف‌ها، اقدامات بهینه‌سازی در طراحی تاسیسات ساختمان‌ها، مقایسه هزینه‌های اقدامات بهینه‌سازی و دیگر هزینه‌های موجود در ساختمان‌ها الگو و ایده‌های محیط زیستی را ارائه می‌کنند.

مدیریت محیط زیستی علاوه بر پیش‌بینی‌هایی که در زمینه اجرای موارد مورد نظر کارشناسی دارد، باید متکی بر دستاوردهای پذیرفته شده علمی، استفاده از تکنیک‌های مدل‌سازی، شبیه‌سازی و تخمین باشد و به این وسیله مساله را شناسایی و مکانیسم‌های جبرانی را محقق کند. این کارشناس معماری می‌گوید: دنیای امروز که بدون حفظ محیط زیست معنی ندارد، به سمتی پیش می‌رود که مدیران محیط‌زیستی باید هر چه بیشتر از روش‌های تصمیم‌گیری سنتی دور شده و به روش پیش‌بینانه نزدیک شوند. این در حالی است که امروزه در جوامع بشری، توسعه با به‌کارگیری انرژی بیشتر میسر می‌شود و در روند توسعه، انسان خصوصیات فیزیکی، شیمیایی، بیولوژیکی، اجتماعی و سنتی محیط خود را دگرگون می‌کند و این موضوعی اجتناب‌ناپذیر است.

سیاست‌های تولید و به‌کارگیری انرژی در مسائل محیط زیستی محلی و منطقه‌ای نقش محوری را به عهده دارند.

شناسنامه انرژی براساس دیدگاه محیط زیستی

کشور ایران خصوصیات ویژه‌ای از نظر در اختیار داشتن منابع انرژی دارد و پایین بودن هزینه مصرف آن محسوس است. محمدباقر ارمغان در این باره می‌گوید: این بی‌توجهی می‌تواند به قیمت کند شدن رشد اقتصادی و تنگناهای انرژی مورد احتیاج جامعه بینجامد. این مبحث در صنعت و فرهنگ ساختمانی از بی‌مهری و بی‌توجهی خاصی برخوردار بوده و زبان‌های اقتصادی و زیست محیطی قابل توجهی همراه دارد. لزوم هدایت صرفه‌جویی انرژی و در نتیجه حمایت محیط زیست نسبت به تولید منواکسید کربن، دی‌اکسیدکربن و دیگر آلودگی‌های مشتقه مستلزم 2 رکن اصلی در تولید و استفاده در بناهاست.

در رکن اول باید به انرژی لازم برای یک ساختمان با در نظر گرفتن مصالح به کار رفته و صنعت ساخت آن در 2 مقطع سرمایه‌ی و گرمایشی توجه کرد و در رکن دوم مصرف حقیقی انرژی یک ساختمان نسبت به برآورد احتیاجات آن باید بررسی شود.

دنیای امروز بدون حفظ محیط زیست معنی ندارد و به سمتی پیش می‌رود که مدیران محیط‌زیستی باید هر چه بیشتر به روش‌های پیش‌بینانه نزدیک شوند ارمغان می‌افزاید: در مورد رکن اول، رابطه احتیاج انرژی یک ساختمان با ساخت و ساز (construction)، مصالح مصرفی و کاربرد آن تعیین‌کننده بوده و پایه اصلی هدایت صرفه‌جویی انرژی است. این مهم باید از طرف کارفرما و مشارکت مهندسی و مقامات مسوول کنترل و نظارت شود تا نتیجه قابل پیش‌بینی و محاسبه و هدایت شود.

این کارشناس معماری ادامه می‌دهد: در مورد رکن دوم، طریقه مصرف و بهره‌برداری از نوع انرژی مصرفی مهم است که از طرف مالکان و مستأجران و در نهایت ساکنان اعمال می‌شود و لزوم بنیان کردن فرهنگ خاصی خواهد بود. وی تاکید می‌کند: برای توانمند کردن این

دو عامل اصلي فقط مقررات و نظارت كافي نبوده، بلكه لازمه آن يك مديريت شفاف، يكپارچه و جدي است. در همين ارتباط مهندس عميد مرندي، كارشناس ارشد محيط زيست پژوهشگاه علوم و فناوري رنگ و عضو هيات مديره انجمن متخصصان محيط زيست ايران ميگويد: با هدف صرفه جويي در انرژي و متعاقبا توجه خاص به محيط زيست و در نتيجه رهاوردي كه بتوان با كمترين مشكلات بهتر زندگي كرد لازم است نظام خاصي براي رعايت و بهره وري همگاني در هدفمند كردن احتياجات منابع انرژي و رعايت فرهنگ مصرفي آن زير پوشش يك مديريت قرار گيرد. صدور پرونده ايست يا همان صدور شناسنامه انرژي براي هر ساختمان كه مشخصات و خصوصيات آن ساختمان را بخصوص در ارتباط با 2 ركن اصلي تهيه و براي پيشبرد هدفمند كردن مصرف انرژي و رابطه مستقيم آن مستندسازي شود، الزامي است.

وي مي افزايد: هدف از تهيه شناسنامه انرژي ساختمان آن است كه با رعايت مباحث تكنيكي و در دسترس قرار دادن آن براي عموم، قديمي مفيد براي کاهش هزينه توليد و مصرف انرژي و در نهايت جلوگيري از ويران شدن بي رويه محيط زيست باشد. مرندي تاكيد مي كند: از طرف ديگر وجود شناسنامه انرژي ساختماني يك حربه اقتصادي خواهد بود كه براي بالا بردن كيفيت ساختمان سازي نقش قابل توجهي خواهد داشت و همچنين اثرات بسزايي در بازار املاك به همراه دارد كه محاسبات سازندگان و مالكان در موقع خريد و فروش، خط مشي جديدي ايجاد مي كند كه كيفيت آن شامل تمام اقشار اجتماع و اقتصاد ملي مي شود، به شكلي كه نه تنها خريد و فروش، بلكه اجاره و رهن هم از اين فعل و انفعال مثبت مستثنا نخواهد بود و بهره وري خود را خواهد داشت.

اين الزامات و تغييرات بناچار عوامل مخالف خود را در صحنه بازار املاك و در محدوده اقتصاد فردي خواهد داشت و به خاطر آن است كه با چنين حربه اي جلوي سودجويي شخصي و به باد دادن امكانات عمومي گرفته مي شود.

براي رعايت محيط زيست و صرفه جويي در مصرف انرژي، داشتن شناسنامه انرژي ساختماني الزامي بوده و در اين راه هيچ بهانه اي چه از طرف بخش خصوصي و چه از طرف بخش دولتي قابل قبول نيست و موجب تحقق نيافتن هدف مي شود. ضامن اعتباري شناسنامه انرژي ساختمان تنها شفاف سازي و جديت است تا تمامي افراد اجتماع بدون قيد و شرط آن را قبول كنند و ملاك قرار دهند.

ساختمان هاي مشمول شناسنامه انرژي

تمام ساختمان ها و عمارت هايي كه دستگاه يا سيستم گرمائشي و سرمايشي دارند و تمامي قسمت هاي مربوط به آنها بويژه تاسيسات و مجتمع هايي كه داراي شفاژ، دستگاه هاي سردكننده، تهويه هوا و تاسيسات روشنائي هستند و در كل ساختمان هايي كه به نوعي استفاده مسكوني، اداري، تجاري و صنعتي دارند شامل اين طرح مي شوند.

اين مبحث شامل 2 گروه ساختمان است كه گروه اول شامل ساختمان هاي در دست تاسيس و نوساز است كه هنوز مورد بهره برداري قرار نگرفته، فقط مقياس احتياج انرژي طبق ضوابط ساخت و ساز و رعايت جزييات تكنيكي است، مدنظر بوده ولي در مورد ساختمان هاي ساخته شده قديمي يا در حال بهره برداري به دليل استفاده از ساختمان مي توان مصرف انرژي را ملاك شناسنامه انرژي ساختمان قرار داد.

حميده سادات هاشمي

جام جم آنلاين